

Forfatter: Oehlenschläger, Adam Gottlieb

Titel: BREV TIL: Mynster, Jakob Peter FRA: Oehlenschläger, Adam Gottlieb (1806-02-11)

Citation: Oehlenschläger, Adam Gottlieb: "BREV TIL: Mynster, Jakob Peter FRA: Oehlenschläger, Adam Gottlieb (1806-02-11)", i *Breve fra J.P. Mynster*, Gyldendalske Baghaudling (F. Hegel), s. 264. Onlineudgave fra Danmarks Breve: <https://tekster.kb.dk/text/letters-001991707-000-shoot-L0019917070000165.pdf> (tilgået 29. april 2024)

Anvendt udgave: Breve fra J.P. Mynster

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

Fra Oehlenschläger.
Paris den 11 Febr. 1806.

Bedste Job og Ven!

Du tager mig vist ikke den overgivne Udskrift ilde op, som jeg agter at skrive paa dette Brev. — Grunden til den Overilelse, jeg har besluttet hvad Convolutenangaaer, ligger blot i Lyst til at faae vor fælles kiere Veninde til at lee lidt; thi det veed jeg af egen Erfaring (om jeg ogsaa aldrig havde hørt det saa tit af salig Major og Muurmester Lange) ^{*)}, at man er aldrig gladere, end naar man leer. Herfra vil jeg dog regne tre Slags Lattere : 1) Fortvivlelsens Latter, 2) Bitterheds-Latteren, 3) Latteren, naar man bliver kildet. Af disse tre Lattere er den sidste værst fra den physiske, men bedst fra den moralske Side; thi Fortvivlelsens Latter er Galskab, og Bitterheds Latter Ondskab. Distingvendum est! Du seer, det gaaer mig ligesom Janus i Tyboestykket; jeg er bleven ganske filosofisk i Hovedet af min lange Omgang med Mag. Stygotius. — Ovensævnte salig Lange vilde med Dievels Vold havt mig til at være Muurmester; han meente, saa kunde jeg siden blive Bygmester; men jeg var bange for at falde ned af Hængestilladserne og for at klyve paa Taget ligerviis en Kat; og saa blev der intet af Muurmesteren, til Skade for Efterverdenen. Hvad nu Bygmesteren angaaer, saa har jeg ikke ganske opgivet denne Idee endnu, men haaber med Guds Hielp at lægge nogle Stene med til Hielp paa det store babylonste Taarn. —

Bedste Ven! (for at komme fra mig selv til Dig) Du er en rar Mand, og jeg længes inderligt efter den Tid, at jeg kan see Dig dreie Spieldet i Spielderup for Menigheden. Jeg er vis paa, Helvedes Kakkellovn ryger ikke nær saa stærk, nu Du er kommen derud.

s. 265 Jeg længes ogsaa efter at høre Dig messe; thi jeg veed, at Du har ingen af de saakaldede syv musikalske Toner: ut, re, mi, fa, sol, la, si i Dit Liv; og jeg gad gjerne lært, hvorledes man bærer sig ad med at synge uden dem, da jeg lægger mig efter Økonomien paa de senere Tider. —

—Der har været Krig, siden vi saaes sidst; idetmindste var der engang et Fandens Spektakel i Weimar, da jeg blev nødt til at krybe ned i Kielderen, fordi de skiød mig med Kanonkugler over Hovedet ^{*)}. Jeg vidste aldrig, hvad det var, da Du veed, jeg læser aldrig Aviser; men da Politikken kom mig saa »brusque« over Hovedet, saa kunde jeg i det Øieblik ikke som sædvanligt holde den tre Skridt fra Livet; jeg spurgte mig da for, hvad det var for et Jav, og fik at vide, at det var Franzoserne og Preusserne, som sloges. Da jeg hørte det, blev jeg ganske rolig, thi da jeg vidste med mig selv, at jeg ingen Franzos var, mindre en Preusser, saa havde jeg en god Samvittighed, og vidste, at Kanonkuglerne efter Folkeretten ikke kunde gjøre mig noget, om de ogsaa vilde. Jeg gik, efter Formodning, heller ikke i Madskebet, men lever endnu den Dag i Dag, hvilket Du kan see af dette Brev, som jeg forsikrer Dig til, at jeg selv har skrevet, med fuldkommen Sidskraft og med alle mine Sandsers Brug, i min Alders 28de Aar. — De Franske vandt, troer jeg. Eller var det Preusserne?

—Paa næste Side (som er den sidste) vil jeg gjøre Forsøg paa at skrive nogle alvorlige Linier.

d. 12 Febr.

Det er i Dag en anden Dag, og jeg er i en anden Stemning; jeg har just nylig slaaet min Opvarter paa Snuden. — Jeg er altsaa serieux stemt, og kunde gjerne spille en af Talma's Roller i en af Racines Tragoedier, om det skulde være. — Hvad nu Racines Tragoedier angaaer, dem kiender Du; Talmas Spil kiender Du ikke, og det er dog værdt at s. 266 kiende. Han forstaaer med en besynderlig spændt Natur (som dog ikke gaaer saa vidt, at den bliver unaturlig) og med en virkelig tragisk mandig Kraft at tægge Liv i de lange Pomp-Replikker; han er smuk, og klæder sig med en Smag og Rigtighed, der er Følge af et grundigt Costume-Studium. (Jeg troer knap, Hofraad Böttiger i Dresden veed bedre Beskeed derom end han, sktiønt han dog tilbringer sit hele Liv ved det antike Natbord ^{*)}.) De andre tragiske Skuespillere ere mig, paa nogle faa Indifferent nær, som spille Fortrolige, egentlig væmmelige. Det hele Væsen med disse Tragoedier har længe været mig uforklarligt; denne Uforklarlighed kommer af den grelle Contrast, som den opskruede Vandbakkelse-Verden gjør mod den herlige, muntre, lunefulde og i høieste Grad naturlige Comoedie. Historist derimod lader det sig temmelig godt begribe, saa vist som alting kun er historisk-begribeligt. — Den franske Tragoedie er Produktet af et Hoftheater. Louis 14, der elskede Pragt og Pomp, og som ved sine Krige havde faaet Agtelse for heroiste Optrin, har formodentlig begejstret Corneille. Men det stive Hof forlangte — Vaersomhed, Ærbødighed og i Skranker holdt Kraft. De gode Helte maatte genere dem; de maatte vide, at de vare i fornemt Selskab i Tuilliererne. Dertil kom, at der maatte være en vis Indifferenzi Tingen. Det historiske Skuespils egentlige Virkning: at bringe Tilsknrerne til at glemme Tidens Øieblik (hvori de Indskrænkede saa let forstene sig), ved med Trolddom at forevise dem en anden Tid, maatte ikke være. Heller ikke maatte Nationalaanden og den dygtige Tids Kraft som en Stormvind tone giennem Melpomenes Persona. Det skulde være en artig Tidsfordriv, som tillige var fornem; man indsaar ogsaa, at Sproget kunde vinde i Eleganz og Ziirlighed ved slige Øvelser. Men for alting maatte man ikke bringe noget frem, som gjorde en Dissonanz (Herre Jesus! Tragoedie uden s. 267 Dissonanz!). Dermed vilde man ikke sige: udvortes fysisk; der kunde man skrike og larme og være saa convulsivisk, som man vilde; kun maatteldeen, Betydningen ikke gribe for stærkt ind i Gemytterne; thi det kunde være farligt for Allongeparykkerne og Fiskebeensskiørterne. Det bedste var, dersom Stykkerne ikke betød andet end nogle opbragte Personer (jeg

undgaaer med Flid Udtrykket: Mennesker), som fnysede mod hinanden. — Fremdeles maatte Stoffet ikke være taget af Fædrelandets Historie; — det gik ikke an; der vare Heltene — om aldrig saa langt ud — dog i Slægt med det nærværende Kongehuus; det var indiscret! Og at være saa impertinent, at sætte en franskKonges Svagheder og Feil for Dagen, selv længe efter hans Død — var en Art af crimen læsæ majestatis. Phantasiaen maatte ikke frembringe nogen henrivende objektiv Sandhed — man maatte ikke glemme, at man sad i Hoftheatret i Nærheden af Hans Majestæt. — Her var nu Recepten — her var nu det afdeelte Rum, hvori Fresco-Malerierne skulde males. Men det er ikke Enhver givet at kunne være stor i ethvert Rum, om det saa er smalt eller bredt, rundt eller fiirkantet, som Rafael i Vatikanet. Corneille saae sig omkring — og hvad var naturligere end at hans Øie faldt paa de græske Tragoedier. De græske Helte kunde man lade rumstere saa meget man vilde — det havde slet intet politisk Sammenhæng. — Disse naive, kraftige, forstandige, i høieste Grad religiøse, dybt indgribende, mandig dierve, støjløse, tragiske Optrin maatte nu lade sig omskabe i hule, galante, calculeerte, elegante, cavaleersine, spektakuløse, kiedsommelige Hofamusements. — Ingen af Sophocles's Helte har maattet underligge saa haard en Skiæbne som. han selv, længe efter sin Død! — Da nu disse Sager vare komne i Gang, saa gik det rask. Hoffets Gunst begeistrede Corneille og Racine, og ved denne Begeistring hændte det sig, at der virkelig undertiden lykkedes dem en og anden Scene, — der rører mig, saaledes som en Blomst rører mig, der er trivedes uagtet Nattefrosten.

s. 268— Hvad nu Sprogets Eleganz og brillante Uddannelse angaaer, saa voxte den unægtelig!, alt som det tillige formodentlig tabte sin Uskyldighed og Naivetet. At den store Hob satte mere Priis paa denne udvortes Pomp, end den sande indvortes Værd, er naturligt. Dertil kom endnu en vigtig Ting. Det franske Folks høflige Convenienz og ziirlige Eleganz fandt her sit non plus ultra, — dette maatte det naturligviis skatte høit; og endelig gjorde Hoftonen, som man eftersnakkede, og den Forfængelighed, at være sig bevidst, hvor store Digtere man havde, det til den gieldende Mening, at denne Popanz af Tragoedie var den franske Litteraturs ædelste Blomst. — Imidlertid gik Comoedien sin jevne, skieve, naturlige Gang, og dannede sig og modnede sig, som Alt, der voxer paa en naturlig god Grund, alt nærmere Fuldkommenheden. Tabe Tilbøielighed og Kierlighed for deres Lystspil var umuligt for det muntre franske Folk; var umuligt. — Hvordan disse tvende Regioner skulde kunne udledes af eet Udspring, indsaae man ikke. Enhver anden grublende Nation vilde dette have brudt Hovedet meget, kun ikke den franske, der ikke befatter sig med Grubleriet. Den trak paa Skulderen og sagde: det er nu saaledes. Den franske Tragoedies Værd blev sat ved en absolut Actus; og fra det Øieblik var det et meget større Atheisterie at tvivle om dens Fortræffelighed, end om Guds Tilværelse. Man gjorde ogsaa fra det Øieblik Forskiel paa et godt og et interessant Stykke.

Men, naadige Gud! hvor tænker jeg hen? Du skulde kun have havt fire Sider, og nu faaer Du otte. Naa! Du kan betragte dem som fire Sider lybsk; thi min Pen blev lhbsk. Naar jeg kommer til, at .tale om en eller anden Gienstand og Ansigt af Kunsten, gaaer det mig ligesom Geert Westphaler, naar han taler om de syv Churfyrster. Denne Interesse for Tingen maa ogsaa undskylde, at jeg har opskrevet foregaaende Trivialiteter, som Du vist kunde sige Dig selv langt bedre. — Nu til Slutning nogle Mizseller.

s. 269Tak nu personlig for dit skiønne Digt til mig! Det har glædet mig inderligt. Det er en af de største Belønninger, en Kunstner har, at de Ædle, de sieldne Mennesker i hans Tid kiende og skatte ham. Jeg tænker mig det som een af mine største Glæber at omgaaes Dig, naar jeg kommer hjem, og at regne Dig imellem mine bedste Venner. — Hils min kiere gode Engelbreth! han har formodentlig fortalt Dig en Hoben om vore fælles Eventyr.

Jeg slutter mit gale Brev i Camma's; og haaber, i næste, jeg faaer fra hende, at finde et lignende fra Dig. Levvel!

Din
Oehlenschläger *).